

22.9.2026

Dnro 92/08.00.00/2026

Viite: lausuntopyyntöne 3.9.2026

Hyrnsalmen kunta
Kunnanhallitus
kunta@hyrnsalmi.fi
Laskutie 1
89400 HYRNSALMI

LAUSUNTO UKKOHALLAN SAUNAMAAN ASEMAKAAVAN LAAJENNUKSEN KAAVAEHDOTUKSESTA

Hyrnsalmen kunta on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Saunamaan asemakaavan laajennuksen kaavaehdotuksesta.

Saunamaan asemakaava-alue sijaitsee Pieni Tuomivaaran huipulla Ukkohallan matkailukeskuksessa noin 17 km etäisyydellä kuntakeskuksesta. Alueelle on rakennettu 10 Sky Cabin -nimellä kulkevaa majoitusrakennusta. Asemakaavan laajennusalue on noin 3,6 hehtaaria. Kaavoitus kohdistuu kunnan omistamille ja edelleen vuokraamille maa-alueille.

Kaavoituksen tarkoituksena on tutkia matkailupalvelujen sijoittumista vaaran lakialueelle. Lähinnä tulee kyseeseen alueella jo olevien näköalamajojen tyyppinen rakentaminen tarvittavine talous- ja palvelurakennuksineen.

Kainuun liitto on antanut lausunnon 16.4.2026 asemakaavan laajennuksen kaavamuutoksen valmisteluaineistosta.

Asemakaavan laajennuksen kaavaehdotus

Asemakaavan valmisteluaineisto on ollut nähtävillä 26.3.-17.4.2026. Asemakaavaehdotuksen kaavaselostuksessa on esitetty mielipiteissä ja lausunnoissa esille tuodut asiat lisättynä kaavoittajan kommentteilla. Kainuun liitto esittää tarkastelemaan asemakaavaehdotuksen suhdetta voimassa olevaan maakuntakaavoitukseen kaavaehdotuksessa esitettyä selkeämmin.

Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 ja Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 on tehty muutoksia voimassa oleviin maakuntakaavamerkintöihin ja määräyksiin ja näiden kaavojen hyväksymisen yhteydessä on kumottu osa voimassa olevien maakuntakaavojen merkinnöistä ja määräyksistä. Asemakaavaehdotuksen kaavaselostuksessa esitetty maakuntakaava-alue

koskevat yleismääräykset ja maakuntakaavamerkinnot pyydetään tarkistamaan ajan tasalle edellä mainituista maakuntakaavoista tai verkkosivuilta löytyvän Kainuun voimassa olevien maakuntakaavojen epävirallisen yhdistelmäkartan kaavamerkinnoista ja -määräyksistä (Aluesuunnittelu – Voimassa olevat kaavat). Muinaisjäännöksiä ja muuta arkeologista kulttuuriperintöä koskeva yleinen suunnittelumääräys esitetään lisättäväksi asemakaavan kaavaselostukseen.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavan laajennuksen kaavaehdotukseen.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

Jakelu Hyrynsalmen kunta, kunnanhallitus

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

23.9.2026
Dnro 85/08.00.02/2026

Viite: lausuntopyyntöne 1.9.2026

CFE Finland Oy
veera.niva@cfe.fi
Siilotie 1 C1
90520 Oulu

LAUSUNTO KAJAVE OY:N KIEHIMÄNJOKI-PALTAMO 2X110 KV VOIMAJOHTOHANKKEESTA

CFE Finland Oy on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Kajave Oy:n Kiehimänjoki-Paltamo 2x110 kV voimajohtohankkeesta.

Kajave Oy suunnittelee uuden 2x110 kV voimajohdon rakentamista Paltamon Kiehimänjoen kytkinaseman (Fingrid Oyj) ja Paltamon Kylänpuron teollisuusalueelle suunnitellun sähköaseman välille. Hankkeen tavoitteena on mahdollistaa alueelle suunniteltujen teollisten toimintojen sähkönsiirto.

Hankkeelle vuonna 2026 laaditussa ympäristöselvityksessä on tarkasteltu voimajohtoreitin ympäristövaikutuksia sekä hankkeen kannalta merkittäviä luontoarvoja. Selvityksen perusteella ei ole tunnistettu sellaisia ympäristökijöitä, jotka estäisivät hankkeen toteuttamisen. Ympäristöselvityksen valmistumisen jälkeen hankesuunnittelua on tarkennettu siten, että jatkosuunnitteluun valittu voimajohto sijoittuu ainoastaan Kiehimänjoen kytkinaseman ja Paltamon sähköaseman välille.

Vuonna 2026 laaditussa arkeologisessa selvityksessä ei havaittu kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita tiedossa olevia kulttuuriperintökohteita, jotka muodostaisivat esteen hankkeen toteuttamiselle.

Suunnitellun voimajohdon kokonaispituus on noin 8 kilometriä. Voimajohto sijoittuu noin 6 kilometrin matkalla nykyisen Fingrid Oyj:n Leppikoski-Tihsenniemi 110 kV voimajohdon rinnalle ja noin 1,8 kilometrin matkalla uuteen maastokäytävään Paltamon aseman päässä. Voimajohdon, 2x110 kV, johtoalue koostuu 36 metriä leveästä johtoaukeasta sekä johtoaukean molemmin puolin sijaitsevista 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä.

Kiehimänjoki-Paltamo 2x110 kV voimajohtohanke

Kiehimänjoki-Paltamo 2x110 kV voimajohtohanke sijoittuu voimassa olevassa Kainuun maakuntakaavassa 2020 osoitetulle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle M. Maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle on maakuntakaavassa annettu suunnittelumääräys. M-aluetta voidaan käyttää alueen pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasi haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös erityislainsäädännön ohjaamana muihin tarkoituksiin.

Voimassa olevassa 16.12.2019 hyväksytyssä Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitetaan uusi ohjeellinen pääsähköjohto 110 kV Paltamon teollisuusalueelta Leppikoskelle. Ohjeellisen pääsähköjohdon alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus (AKL 33 §). Maakuntakaavassa on annettu ohjeelliselle pääsähköjohdolle suunnittelumääräys: ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa uudet pääsähköjohdot on pyrittävä sijoittamaan samaan tai olemassa olevan johtokäytävän yhteyteen”. Ohjeellinen johtolinjaus sijaitsee samassa käytävässä nykyisen 110 kV:n pääsähköjohdon kanssa. Paltamon teollisuusalueelta Leppikoskelle kulkevan pääsähköjohdon perusteena on kaavaehdotuksesta saatu palaute. Maakuntakaavassa osoitettavien voimajohtojen yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja toteutusta ohjataan mahdollisesti yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja erityislainsäädännöllä.

Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 on annettu muinaisjäännöksiä ja muuta arkeologista kulttuuriperintöä koskeva yleinen suunnittelumääräys: ”Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja muussa alueidenkäyttöä koskevassa suunnittelussa tulee tarkistaa kiinteitä muinaisjäännöksiä ja muuta arkeologista kulttuuriperintöä koskeva ajantasainen tieto museoviranomaisten kanssa mahdollisten aluetta/kohdetta koskevien selvitysten tai tutkimusten tarve”.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 (hyväksytty maakuntavaltuustossa 12.12.2023, kuulutettu voimaan 6.3.2024, ei lainvoimainen) on annettu Kainuun maakuntakaava-alueelle energian siirtoa koskevia yleisiä suunnittelumääräyksiä: ”Energiatuotantoalueita suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota energian siirtoyhteyksien järjestämiseen. Lähekkäin sijoituvien energiatuotantoalueiden liittäminen voimansiirtoverkkoon on ensisijaisesti pyrittävä keskittämään yhteiseen johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa. Energiansiirtoyhteyksiä suunniteltaessa on otettava huomioon kyseisen energiansiirtohankkeen sekä eri energiantuotanto- tai -siirtohankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti asutukseen, maisemaan, linnustoon, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologiisiin yhteyksiin sekä kulttuuriperintöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia”.

Edellä mainitut maakuntakaavojen suunnittelumääräykset tulee ottaa

huomioon kyseessä olevan uuden voimajohtohankkeen suunnittelussa.

Voimajohtohankkeen valmistelun yhteydessä laadittu ympäristöselvitys antaa selkeät ja havainnolliset tiedot voimajohdon sijainnista, voimajohdon rakentamisen vaikutuksista sekä toimenpiteet ja suositukset erilaisten ympäristökohteiden huomioon ottamisesta.

Täydennyksenä ympäristöselvityksen kohtaan 5.1 Kaavatilanne todetaan, että Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 on suunnitteilla oleva Paltamon biotuotetehtaan alue (KaiCell Fibers Oy) osoitettu kohdamerkinnällä t/kem teollisuus- ja varastoalueeksi, jolla on merkittävä vaarallisia kemikaaleja valmistava tai varastoiva laitos. Vaihemaakuntakaavassa 2030 on em. biotuotetehtaan tarpeisiin osoitettu uuden liikennepaikan lisäksi uusi sivurata kaavamerkinnällä uusi ratalinja. Alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus (AKL 33 §). Voimajohtohankkeen jatkosuunnittelussa on tarpeellista ottaa huomioon biotuotetehtaan alueelle suunniteltu uusi ratalinja.

Voimajohtohanketta varten laaditun ympäristöselvityksen (27.8.2026) kuvassa 3 on esitetty Kainuun maakuntakaavojen merkinnät Hame-tietomallimuodossa suunnitellun voimajohtoreitin alueelta. Kainuun liitto pitää tässä yhteydessä tarkoituksenmukaisena esittää voimassa olevien maakuntakaavojen kaavamerkinnät epävirallisesta yhdistelmäkartasta (12.12.2023) saatavan karttakuvaotteen avulla. Yhdistelmäkartta on saatavissa Kainuun liiton verkkosivuilta kohdasta Aluesuunnittelu → Voimassa olevat kaavat.

Kainuun liitto toteaa, että voimajohtohankkeen valmistelussa on otettu Kainuun maakuntakaavoitus huomioon. Voimajohtohankkeella toteutetaan edellä mainittua Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitettua ohjeellista pääsähköjohto 110 kV Paltamon teollisuusalue - Leppikoski kaavamerkintää.

Kainuun liitto toteaa, että voimajohtohanke ei vaikeuta Kainuun maakuntakaavoituksen toteuttamista eikä ole ristiriidassa maakuntakaavoituksen keskeisten tavoitteiden eikä periaatteiden kanssa. Maakuntakaavassa osoitettu ohjeellisen pääsähköjohdon sijainti tarkentuu yksityiskohtaisessa suunnittelussa mm. luonto- ja ympäristöarvojen sekä vaikutusten arvioinnin perusteella.

Kainuun maakuntasuunnitelma 2045 ja Kainuun maakuntaohjelma 2026–2029 hyväksyttiin Kainuun maakuntavaltuustossa 8.12.2025. Kainuun elinkeinojen kärkitoimialoja ovat kaivannaisala ja kemianteollisuus, bionalous, teknologiateollisuus ja matkailu. Kiehimänjoki-Paltamo 2x110 kV voimajohtohanke edistää maakuntasuunnitelman ja -ohjelman tavoitteita mm. yritysinvestointien ja korkean jalostusasteen teollisen tuotannon lisäämiseksi sekä energiansiirtoyhteyksien vahvistamiseksi.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa voimajohtohankkeesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

Jakelu CFE Finland Oy, Veera Niva

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Sotkamon kunta

Kaavoitus- ja maanmittaustoimisto

kirjaamo@sotkamo.fi

Viite: Lausuntopyyntö 14.9.2026

Lausunto Piimäheikin asemakaavaluonnoksesta

Sotkamon kunta pyytää Kainuun liiton lausuntoa Piimäheikin asemakaavaluonnoksesta. Kaavaselostuksen perusteella kaavahankkeen keskeisimpänä tavoitteena on varata riittävä katutila Vuokatinhovintien yhteyteen tulevaa kevyen liikenteen väylää varten. Asemakaavoitettava alue on jaettu kahteen eri osa-alueeseen, sillä Vuokatinhovintien varteen suunnitellun kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi kunta on saanut valtionavustusta, ja avustuspäätöksen aikatauluraamin vuoksi osa-alueen 1 tavoiteaikataulu on muuta kaava-aluetta kiireellisempi. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan, että asemakaavahankkeen tarkoituksena on selvittää urheiluhallin rakentamisedellytykset Piimäheikinkankaalle, tarvittavat reitti- ja kulkuyhteydet mahdollisesti tulevaa urheiluhallia varten sekä jalankulku- ja pyöräilyväylän vaatimat tilavaraukset Vuokatinhovintien varrella.

Asemakaavoitettava alue sijoittuu Nurmestien ja hiihtoputken väliselle alueelle Vuokatinhovintien pohjoispuolelle. Alueella on voimassa kunnanvaltuuston 26.10.2020 hyväksymä Vuokatin yleiskaava 2035.

Lausunto asemakaavaluonnoksesta

Asemakaavaluonnos valmisteluaineistoinen on laadittu tiiviisti ja selkeästi. Kainuun liitto toteaa, että alueidenkäyttölain 32§ mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

Piimäheikin asemakaavaluonnoksen valmisteluaineistossa on huomioitu Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat pääasiassa riittävästi. Kainuun liitto ehdottaa, että kaava-aineistoihin lisätään tarkemmat tiedot koko maakuntakaava-aluetta koskevista yleismääräyksistä liikenneturvallisuuden sekä muinaisjäännösten ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Maakuntakaavamerkintöjen osalta Kainuun liitto toteaa, että suunnittelualueeseen kohdistuu kaavaselostuksessa esitettyjen

maakuntakaavamerkintöjen lisäksi matkailupalvelujen alue RM, jota koskee myös suunnittelumääräys.

Kainuun liitto toteaa, että suunniteltu kevyen liikenteen väylä toteuttaa maakuntakaavan tavoitteita liikenneturvallisuuden, palvelujen saavutettavuuden sekä kävelyn ja pyöräilyn edellytyksien parantamisen osalta.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa asemakaavaluonnoksesta.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiatuntija

Jakelu Sotkamon kunta

Tiedoksi Kainuun liitto kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Pudasjärven kaupunki
kirjaamo@pudasjarvi.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 1.7.2026

LAUSUNTO PUDASJÄRVEN JOUTENSUON TUULI- JA AURINKOVOIMAOSAYLEISKAAVAN KAAVALUONNOKSESTA

Pudasjärven kaupunki on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Joutensuon tuuli- ja aurinkovoimaosayleiskaavan kaavaluonnoksesta. VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimapuistoa Pudasjärven kaupungin Joutensuon alueelle.

Sähkönsiirtoreitit sijoittuvat lisäksi Puolangan ja Utajärven kuntien alueille. Suunnittelualueen koko on noin 7 550 hehtaaria. Tuuli- ja aurinkovoimapuiston hankealue sijoittuu lähimmillään noin 2,5 km etäisyydelle Kainuun maakuntarajasta.

Joutensuon alueelle suunnitellaan enintään 46 uuden tuulivoimalan ja noin 80 MWp:n suuruisen aurinkovoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 310 metriä ja yksikköteho arviolta 6-10 MW, jolloin kokonaistehoksi muodostuu noin 276-460 MW. Aurinkovoimahankkeen teho on arviolta noin 80 MWp, ja siihen käytettävä maa-ala on pinta-alaltaan noin 131 hehtaaria. Energian varastointia varten suunnitellaan rakennettavan kaksi sähkövarastoaluetta, joiden yhteispinta-ala on noin 2,5 ha.

Hankkeen YVA-menettely on toteutettu samanaikaisesti osayleiskaavan laadinnan kanssa. Osayleiskaavan kaavaluonnosvaihto VE1 mahdollistaa 46 uutta tuulivoimalaa ja VE2 32 uutta tuulivoimalaa. Hankkeen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavan Fingrid Oyj:n suunnitteilla olevalle Ponteman sähköasemalle noin 50 kilometriä pitkällä ilmajohdolla. YVA-menettelyn mukaisissa 400 + 110 kV siirtovaihtoehtoissa molemmat vaihtoehdot (SVE 1A ja 1B) sijoittuvat osin Kainuun maakunnan alueelle, Puolangan luoteisosaan.

Kainuun liitto on antanut lausunnot Joutensuon tuuli- ja aurinkovoimaosayleiskaavaa koskevasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) 9.1.2025 sekä hanketta koskevasta YVA-ohjelmasta 9.1.2025.

Osayleiskaavaluonnos

Kainuun liitto toteaa, että lausuttavana olevassa osayleiskaava-aineistossa ei ole tuotu esiin Kainuun voimassa olevaa maakuntakaavoitusta. Kainuun liitto esittää kaava-aineistoon lisättäväksi Kainuun ajantasaisen maakuntakaavatilanteen sekä maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset Kainuun liiton aiempien lausuntojen mukaisesti.

Kainuun liitto toteaa, että hankkeen molemmat 400 + 110 kV sähkönsiirron vaihtoehdot sijoittuvat osittain Kainuun maakunnan alueelle. Esitetyt vaihtoehdot eivät sijoitu olemassa oleviin voimajohtojen käytäviin. Suunniteltu sähkönsiirto sijoittuu mm. valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Hankkeen suunnittelema koskevat mm. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 annettu energian siirtoa koskeva yleinen suunnittelumääräys sekä Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 annettu poronhoitoa koskeva suunnittelumääräys.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa osayleiskaavaluonnoksesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Teppo Törmä
maankäyttöasiantuntija

28.9.2026
104/08.00.01/2024

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi
PL 20
13035 LVV

Viite: LVV-U/45619/2026

LAUSUNTO JOUTENSUON (PUDASJÄRVI) TUULI- JA AURINKOVOIMAHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Joutensuon tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus).

VSU Uusiutuva Energia Suomi Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimapuistoa Pudasjärven kaupungin Joutensuon alueelle. Sähkönsiirtoreitit sijoittuvat lisäksi Puolangan ja Utajärven kuntien alueille. Suunnittelualueen koko on noin 7 550 hehtaaria. Tuuli- ja aurinkovoimapuisto sijoittuu lähimmillään noin 2,5 km etäisyydelle Kainuun maakuntarajasta.

Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 310 metriä ja yksikköteho noin 6–10 megawattia (MW). Aurinkovoimapuiston nimellisteho on noin 80 MWp. Hanke liitetään valtakunnan verkkoon uudella 400 + 110 kV voimajohdolla Ponteman sähköaseman kautta. Energian varastointia varten suunnitellaan alueella sähkövarastoaluetta.

YVA-menettelyssä arvioidaan seuraavia vaihtoehtoja:

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1: Hankealueelle rakennetaan enintään 46 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 310 metriä ja yksikköteho noin 6–10 MW. Aurinkovoima-alueen kokonaispinta-ala on noin 131 hehtaaria ja nimellisteho noin 80 MWp. Energian varastointia varten rakennetaan kaksi sähkövarastoaluetta, joiden yhteispinta-ala on noin 2,5 ha.

VE2: Hankealueelle rakennetaan enintään 32 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 310 metriä ja yksikköteho 6–10 MW. Aurinkovoima-alueen kokonaispinta-ala on noin 131 hehtaaria ja nimellisteho noin 80 MWp. Energian varastointia varten rakennetaan yksi sähkövarastoalue, jonka pinta-ala on noin 1,2 ha.

Sähkönsiirron osalta tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

SVE1A: Eteläisemmältä sähköasemalta rakennetaan uusi 400 + 110 kV voimajohto kohti etelää. Rakennettavan voimajohdon pituus on noin 49,7 kilometriä. Voimajohto toteutetaan kokonaan ilmajohtona. Liityntä kantaverkkoon tulee tapahtumaan Fingrid Oyj:n suunnitteilla olevan Ponteman sähköaseman kautta.

SVE1B: Eteläisemmältä sähköasemalta rakennetaan uusi 400 + 110 kV voimajohto kohti etelää. Rakennettavan voimajohdon pituus on noin 50,1 kilometriä. Voimajohto toteutetaan kokonaan ilmajohtona. Liityntä kantaverkkoon tulee tapahtumaan Fingrid Oyj:n suunnitteilla olevan Ponteman sähköaseman kautta.

Kainuun liitto on antanut lausunnot Joutensuon tuuli- ja aurinkovoimaosayleiskavaa koskevasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) 9.1.2025 sekä hanketta koskevasta YVA-ohjelmasta 9.1.2025.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Kainuun voimassa oleva maakuntakaavatilanne on tuotu selkeästi esille YVA-selostuksessa. Kainuun liitto toteaa, että Kainuun liiton YVA-ohjelmasta antama lausunto on riittävässä määrin huomioitu YVA-selostuksessa.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa YVA-selostuksesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Teppo Törmä
maankäyttöasiantuntija

Viite: lausuntopyyntönnne 3.9.2026

Sotkamon kunta
kirjaamo@sotkamo.fi

Lausunto Sumpsan ranta-asemakaavan osittaisen muutoksen kaavaehdotuksesta, Sotkamo

Sotkamon kunta on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Sumpsan ranta-asemakaavan osittaisen muutoksen kaavaehdotuksesta. Kaavamuutoksen tarkoituksena on siirtää 1 rakennuspaikka tarkoituksenmukaiselle paikalle, vähentää rakennuspaikkojen määrää ja laittaa kaavamääräykset- ja merkin- nät tämän hetken käytäntöä vastaaviksi.

Suunnittelualue sijaitsee Sotkamon keskustaajamasta koilliseen Sumpsan järven rannalla. Alueella ei ole voimassa olevaa oikeusvaikutteista yleiskaavaa.

Kainuun liitto on antanut lausunnon Sumpsan ranta-asemakaavan osittaisen muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta 2.6.2026.

Lausunto kaavaehdotuksesta

Kainuun liitto toteaa, että liiton lausunto suunnittelualueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta on huomioitu pääosin riittävästi kaavaehdotuksen kaavaselostuksessa.

Tarkennuksena kaavaselostuksen sivulle 17 Kainuun liitto toteaa, että suunnittelualueen läheisyydessä oleva pääsähköjohdon yhteystarvemerkin- tä tarkoittaa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 osoitettua kaavamerkin- tää Pääsähköjohdon yhteystarve 400 kV, 110 kV, jota koskee suunnittelu- määräys.

Tuulivoimaloiden rakentamista koskeva yleinen suunnittelumääräys (asema- kaavaselostus s. 19) on myös syytä päivittää ajantasaiseen muotoonsa siten, kuin se on Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 tarkistettu.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa ranta-asemakaavan kaavaehdotuk- sesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus, suunnittelujohtaja

Teppo Törmä, maankäyttöasiantuntija

Jakelu Sotkamon kunta, kirjaamo

Tiedoksi Kainuun liitto, kirjaamo

Kainuun liitto

Kauppakatu 1

87100 Kajaani

040 722 0900

<https://kainuunliitto.fi>

2496992-4

7.10.2026

147/03.00.00/2026

Eduskunnan ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö 1.10.2026 HE 170/2026 vp

Maakuntaliittojen yhteinen lausunto

Hallituksen esityksestä eduskunnalle yhdyskuntakehittämislainsäädännön laiksi, HE 170/2026 vp

Yleistä

Maakuntaliitot kiittävät mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä yhdyskuntakehittämislainsäädännön laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi.

Maakuntaliitot pitävät lain tavoitteita kaavojen sujuvan toteuttamisen edistämisestä, kuntien maapolitiikan ennakoitavuuden ja läpinäkyvyyden parantamisesta sekä maanomistajien oikeusturvan vahvistamisesta lähtökohtaisesti kannatettavina. Hallituksen esitys muodostaa yhdessä alueidenkäyttöä ja rakentamista koskevan lainsäädännön kanssa laajan kokonaisuuden, jonka toimivuudella on suuri merkitys kuntien ja alueiden kehittämiselle, investointien toteuttamiselle sekä alueidenkäytön suunnittelu- ja toteuttamisjärjestelmän toimivuudelle.

Maakuntaliitot toteavat myönteisenä, että kevään 2026 lausuntokierroksen jälkeen esitystä on useilta osin täsmennetty. Erityisesti kustannuksiin osallistumisen mahdollisuus poikkeamislupaan yhteydessä on rajattu asemakaava-alueelle, eikä kevään luonnoksessa mukana ollut puhtaan siirtymän sijoittamislupaa enää sisällytetä osallistumisvelvollisuuden laajennukseen.

Maakuntaliitot pitävät kuitenkin tärkeänä, että lain jatkokäsittelyssä kiinnitetään erityistä huomiota Suomen alueiden erilaisiin kehitysedellytyksiin, kuntien voimavaroihin, seudullisten ja maakunnallisten hankkeiden toteuttamisedellytyksiin sekä maakuntakaavan asemaan osana alueidenkäytön suunnittelu- ja toteuttamisjärjestelmää.

Esityksen arviot vaikutuksista kuntien talouteen ovat kahdensuuntaisia ja osin huomattavan epävarmoja. Arvioinnissa on päädytty oletukseen, että menolisäykset voitaneen kompensoida lisääntyvillä maapolitiikkatuloilla. Joka tapauksessa vaikutukset on rajattu yhdyskuntakehittämislakiin eikä näin ollen ole huomioitu esimerkiksi jo voimassa olevan lunastuslain vaikutuksia tai valmisteilla olevan alueidenkäyttölain mahdollisia vaikutuksia kuntien korvausvastuiden lisääntymiseen. Eri lakien yhteisvaikutus kasvattanee kuntien menoja ja voi

7.10.2026

147/03.00.00/2026

heikentää kaavojen sisältövaatimusten toteuttamisedellytyksiä. Maakuntaliitot pitävät tärkeänä, että kokonaisvaikutuksia kuntien talouteen arvioidaan ennen lakien lopullista hyväksymistä ja että vaikutuksia seurataan jälkiarvioinnissa.

Kuntien erilaiset olosuhteet ja maapoliittinen ohjelma

Maakuntaliitot pitävät kuntien suunnitelmallista ja avointa maapolitiikkaa tärkeänä. Maapoliittinen ohjelma voi edistää päätöksenteon ennakoitavuutta, läpinäkyvyyttä ja maanomistajien yhdenvertaista kohtelua.

Samalla maakuntaliitot korostavat kuntien olosuhteiden huomattavaa erilaisuutta. Kasvavien kaupunkiseutujen, seutukaupunkien, pienten kuntien sekä väestöltään supistuvien kuntien maapoliittiset tarpeet, käytettävissä olevat voimavarat ja kiinteistömarkkinoiden toiminta poikkeavat merkittävästi toisistaan.

Maakuntaliitot pitävät hyvänä, että mahdollisuus olla laatimatta maapoliittista ohjelmaa on hallituksen esityksessä sidottu tilanteeseen, jossa ohjelman laatiminen olisi kunnassa ilmeisen tarpeetonta sen vuoksi, että maapoliittisia toimia käytetään vain harvoin.

Lain toimeenpanossa tulee kuitenkin varmistaa, ettei maapoliittisen ohjelman laatimisesta, ylläpitämisestä ja maapoliittisten toimien seurannasta muodostu erityisesti pienille kunnille niiden toiminnan laajuuteen nähden kohtuutonta hallinnollista velvoitetta.

Maakuntaliitot pitävät tämän vuoksi tärkeänä riittävää valtakunnallista ohjeistusta sekä kuntien erilaiset olosuhteet ja maapoliittisen toiminnan laajuuden huomioon ottavaa lain soveltamista.

Yhdyskuntarakentamisen kustannusten oikeudenmukainen kohdentaminen

Maakuntaliitot kannattavat lähtökohtaa, jonka mukaan merkittävää hyötyä kaavoituksesta saavien kiinteistönomistajien osallistuminen yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin perustuu ensisijaisesti sopimiseen ja toissijaisesti kehittämiskorvaukseen. Hallituksen esityksessä tämä perusrakenne säilyy.

Maakuntaliitot pitävät tärkeänä, että sääntely tunnistaa erilaiset alue- ja kiinteistömarkkinaolosuhteet. Kasvavilla kaupunkiseuduilla yhdyskuntarakentaminen voi edellyttää huomattavia ja pitkävaikutteisia etupainotteisia investointeja. Heikoman kysynnän alueilla puolestaan kaavoitus ei välttämättä synnytä sellaista arvonnousua, jonka avulla yhdyskuntarakentamisen kustannuksia voitaisiin merkittävältä osin kattaa.

Sääntelyn tulee mahdollistaa yhdyskuntarakentamisen kustannusten oikeudenmukainen ja ennakoitava kohdentaminen siten, ettei kustannusvastuu muodostu kohtuuttomaksi kunnille, kiinteistönomistajille tai muille hankkeen osapuolille.

Maakuntaliitot pitävät siksi tärkeänä, että lain soveltamisessa voidaan riittävästi ottaa huomioon paikallisten kiinteistömarkkinoiden, täydennysrakentamisen sekä pitkävaikutteisten infrastruktuuri-investointien erityispiirteet.

7.10.2026

147/03.00.00/2026

Investointien ja puhtaan siirtymän toteuttamisedellytykset

Maakuntaliitot pitävät tärkeänä, ettei yhdyskuntakehittämislain sääntely tarpeettomasti vaikeuta puhtaan siirtymän ja muiden alueiden elinvoiman kannalta merkittävien investointien toteuttamista.

Maakuntaliitot pitävät myönteisenä, ettei puhtaan siirtymän sijoittamislupaa enää sisällytetä kustannuksiin osallistumista koskevan laajennuksen piiriin.

Samalla on tärkeää huolehtia siitä, että hankkeiden edellyttämien merkittävien yhdyskuntarakentamisen kustannusten vastuunjako on ennakoitavissa ja että kustannusten jakautumista koskevat periaatteet ovat hanketoimijoiden ja kuntien kannalta riittävän selkeitä.

Kehittämisaalueet

Maakuntaliitot suhtautuvat myönteisesti kehittämisaulesääntelyn uudistamiseen. Kiinteistönomistajien ja haltijoiden aloiteoikeus sekä mahdollisuus kehittämisaulesopimukseen voivat lisätä menettelyn käytettävyyttä ja edistää laajojen aluekehitys- ja investointihankkeiden toteuttamista.

Lain toimeenpanossa tulee huolehtia siitä, että kehittämisaulesmenettely soveltuu erilaisiin alueellisiin olosuhteisiin ja että menettelyssä voidaan asianmukaisesti ottaa huomioon myös hankkeiden seudulliset ja maakunnalliset vaikutukset. Maakuntaliitot pitävät erityisen tärkeänä kehittämisaulesmenettelyn toimivuutta kuntarajat ylittävissä, seudullisesti merkittävissä kehittämiskokonaisuuksissa.

Katualueet ja kuntatalous

Maakuntaliitot tunnistavat katualueiden ilmaisluovutusvelvollisuudesta luopumisen taustalla olevan maanomistajien omaisuudensuojaan liittyvän näkökulman.

Muutoksesta aiheutuu kunnille uudenlaisia katualueiden hankintaan liittyviä kustannusvastuita, joiden merkitys voi vaihdella kuntien välillä. Maakuntaliitot pitävät tärkeänä, että uudistuksen kuntataloudellisia vaikutuksia seurataan erityyppisissä ja eri tavoin kehittyvissä kunnissa.

Uudistuksen kuntataloudellisia vaikutuksia tulee seurata systemaattisesti, ja mahdollisiin olennaisiin ennakoimattomiin kustannusvaikutuksiin sekä vaikutuksiin kuntien mahdollisuuksiin toteuttaa kaavoitettuja alueita tulee tarvittaessa reagoida.

Maakuntakaavaan perustuvan lunastuslupan poistaminen

Maakuntaliitot kiinnittävät erityistä huomiota ehdotukseen poistaa maakuntakaavaan perustuva erityinen lunastuslupaperuste. Hallituksen esityksen mukaan maakuntakaavaan perustuva lunastuslupa poistettaisiin samalla, kun lunastuslupan myöntämisen edellytyksiä tarkennettaisiin.

Maakuntaliitot pitävät perusteltuna omaisuudensuojan vahvistamista sekä lunastamisen edellytysten täsmällistä, ennakoitavaa ja oikeasuhtaista sääntelyä. Maakuntakaavalla on kuitenkin

7.10.2026

147/03.00.00/2026

alueidenkäytön suunnittelujärjestelmässä erityinen tehtävä valtakunnallisten, maakunnallisten ja seudullisten alueidenkäyttötarpeiden yhteensovittamisessa.

Maakuntaliitot katsovat, ettei maakuntakaavaan perustuvan erityisen lunastuslupaperusteen merkitystä ole perusteltua arvioida yksinomaan sen tähänastisen käyttömäärän perusteella. Maakuntakaavaan liittyvän toteuttamisvälineen merkitys voi olla myös siinä, että se osaltaan turvaa viime kädessä maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävän alueidenkäyttöratkaisun toteuttamisedellytyksiä.

Maakuntaliitot pitävät tämän vuoksi tarpeellisena, että eduskuntakäsittelyssä arvioidaan vielä maakuntakaavaan perustuvan erityisen lunastuslupaperusteen poistamisen aineelliset ja menettelylliset vaikutukset. Arvioinnissa tulee erityisesti varmistaa, ettei poistaminen johda oikeudelliseen epäselvyyteen tai tosiasialliseen heikennykseen maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävien alueidenkäyttöratkaisujen toteuttamisedellytyksissä silloin, kun muun sovellettavan lunastusperusteen mukaiset edellytykset lunastamiselle täytyvät.

Maakuntaliitot pitävät samalla tärkeänä, että poistuvan erityisen lunastusperusteen ja muiden sovellettavien lunastusperusteiden välinen suhde on riittävän selkeä ja ennakoitava.

Jatkokäsittelyssä tulee erityisesti selvittää, miten lainvoimaisessa maakuntakaavassa osoitettu valtakunnallinen, maakunnallinen tai seudullinen alueidenkäyttötarve sekä maakuntakaavan perustana olevat selvitykset otetaan huomioon arvioitaessa muun sovellettavan lunastusperusteen mukaisten lunastamisen edellytysten täyttymistä sekä lunastettavan alueen sijainnin, laajuuden ja ajoituksen suhdetta kyseiseen tarpeeseen.

Tavoitteena ei ole tehdä maakuntakaavasta automaattista lunastusperustetta eikä alentaa lunastamisen yleisiä oikeudellisia edellytyksiä. Tavoitteena on varmistaa, ettei nimenomaisen maakuntakaavaan perustuvan lunastuslupaperusteen poistaminen aiheuta epäselvyyttä maakuntakaavan merkityksestä muiden lunastusperusteiden mukaisessa harkinnassa eikä heikennä alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän johdonmukaisuutta.

Tämä on tärkeää sekä maanomistajien oikeusturvan että maakuntakaavan oikeusvaikutusten ennakoitavuuden ja eri kaavatasojen välisen tehtäväjaon selkeyden kannalta.

Maakuntakaavan ja muun lainsäädännön muodostama kokonaisuus

Maakuntaliitot korostavat, ettei yhdyskuntakehittämislakia tule tarkastella erillisenä alueidenkäytön muusta lainsäädäntökokonaisuudesta.

Maakuntakaava, kuntien yleis- ja asemakaavoitus sekä kaavojen toteuttamisen välineet muodostavat suunnittelu- ja toteuttamisketjun. Lainsäädännön tulee turvata tämän ketjun johdonmukaisuus siten, että strategisella maakuntakaavatasolla ratkaistut valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset kysymykset voidaan asianmukaisesti konkretisoida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteuttaa.

7.10.2026

147/03.00.00/2026

Maakuntaliittojen näkökulmasta on tärkeää, että maakuntakaavoituksessa tehtävien valtakunnallisten, maakunnallisten ja seudullisten alueidenkäyttöratkaisujen oikeudellinen merkitys säilyy selkeänä myös silloin, kun niiden konkreettinen toteuttaminen tapahtuu muun lainsäädännön ja myöhempien suunnitteluvaiheiden kautta.

Tämä näkökulma korostuu erityisesti silloin, kun maakuntakaavaan perustuva erityinen lunastusperuste ehdotetaan poistettavaksi. Maakuntakaavan strategisen luonteen ja myöhempien toteuttamisvälineiden välisen oikeudellisen suhteen tulee muodostaa selkeä ja ennakoitava kokonaisuus.

Maakuntaliitot pitävät tärkeänä, että uudistuneen alueidenkäyttöä, rakentamista ja kaavojen toteuttamista koskevan lainsäädännön yhteisvaikutuksia arvioidaan kokonaisuutena. Jälkiarvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueidenkäyttölain, yhdyskuntakehittämislain, yhdyskuntarakentamislain ja rakentamislain muodostaman kokonaisuuden toimivuuteen alueidenkäytön suunnittelu- ja toteuttamisjärjestelmän näkökulmasta.

Alueelliset vaikutukset, seuranta ja jälkiarviointi

Suomen aluekehitys on eriytynyttä. Saman sääntelyn vaikutukset voivat olla erilaisia voimakkaasti kasvavalla kaupunkiseudulla, seutukaupungissa, pienessä kunnassa ja vähäisen rakentamispaineen alueella.

Maakuntaliitot pitävät tärkeänä, että lain toimeenpanossa ja jälkiarvioinnissa seurataan sääntelyn tosiasiallisia vaikutuksia erilaisilla alueilla. Jälkiarvioinnille tulee määritellä riittävän varhaisessa vaiheessa keskeiset arviointikysymykset ja seurattavat vaikutukset.

Maakuntaliitot esittävät, että vaikutusten seurannassa tarkastellaan ainakin:

- kuntien maapoliittisten tehtävien vaatimia voimavaroja;
- yhdyskuntarakentamisen kustannusten jakautumista kuntien, kiinteistönomistajien ja muiden hankkeen osapuolten välillä;
- kaavoituksen ja investointien toteutumisedellytyksiä;
- vaikutuksia erilaisiin kiinteistömarkkinoihin;
- alueellisesti eriytyviä vaikutuksia kuntien mahdollisuuksiin toteuttaa yhdyskuntarakennetta ja elinvoimainvestointeja;
- kehittämisalueenettelyn käytännön toimivuutta erilaisissa alueellisissa olosuhteissa; sekä
- vaikutuksia seudullisesti ja maakunnallisesti merkittävien alueidenkäyttöratkaisujen toteuttamiseen.

Maakuntaliitot pitävät tärkeänä, että seurannassa ja jälkiarvioinnissa tunnistettuihin alueellisesti tai lainsäädäntökokonaisuuden toimivuuden kannalta epätoivottuihin vaikutuksiin voidaan tarvittaessa reagoida.

7.10.2026

147/03.00.00/2026

Yhteenveto

Maakuntaliitot pitävät yhdyskuntakehittämislain tavoitteita pääosin kannatettavina ja katsovat, että hallituksen esitystä on kevään 2026 lausuntovaiheen jälkeen täsmennetty useilta osin.

Maakuntaliittojen näkökulmasta lain jatkokäsittelyssä korostuu kolme kokonaisuutta:

1. Sääntelyn alueellinen toimivuus. Lainsäädännön tulee soveltua kasvavien kaupunkiseutujen lisäksi seutukaupunkeihin, pieniin kuntiin ja vähäisen rakentamispaineen alueisiin. Kuntien velvoitteiden ja yhdyskuntarakentamisen kustannusten tulee olla oikeassa suhteessa kuntien erilaisiin olosuhteisiin ja toiminnan laajuuteen.

2. Kuntatalouden ja investointien toteuttamisedellytykset. Sääntelyllä tulee turvata kuntien mahdollisuudet toteuttaa kaavoitettuja alueita ja mahdollistaa puhtaan siirtymän sekä muiden alueiden elinvoiman kannalta merkittävien investointien toteutuminen siten, että yhdyskuntarakentamisen kustannusvastuu on selkeä, ennakoitava ja oikeasuhtainen.

3. Maakuntakaavan asema ja alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän jatkuvuus. Maakuntakaavaan perustuvan erityisen lunastuslupaperusteen poistamisen vaikutukset tulee vielä arvioida maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävien alueidenkäyttöratkaisujen toteuttamisen näkökulmasta. Samalla tulee varmistaa, että lainvoimaisen maakuntakaavan ja sen perustana olevien selvitysten merkitys muiden sovellettavien lunastusperusteiden mukaisessa harkinnassa on riittävän selkeä ja oikeudellisesti ennakoitava.

Näitä pääkohtia täydentää tarve seurata uudistuksen kuntataloudellisia ja alueellisia vaikutuksia sekä alueidenkäyttöä koskevan uudistuneen lainsäädäntökokonaisuuden yhteisvaikutuksia.

Maakuntaliitot korostavat lopuksi, että toimiva alueidenkäytön lainsäädäntö edellyttää tasapainoa maanomistajien omaisuudensuojan ja oikeusturvan, kuntien taloudellisten ja toiminnallisten edellytysten, investointien toteuttamisedellytysten sekä valtakunnallisten, maakunnallisten ja seudullisten alueidenkäyttötarpeiden välillä. Tämän tasapainon toteutuminen tulee varmistaa hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyssä.

Manner-Suomen maakuntien liitot

Satu Sikanen

Maakuntajohtaja, Etelä-Karjalan liitto

Maakuntajohtajien puheenjohtaja 2026

Hyrynsalmen kunta
kunta@hyrynsalmi.fi

Viite: Lausuntopyyntö 24.9.2026

Lausunto Hyrynsalmen Metsä-Juntulan energiapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Hyrynsalmen kunta on pyytänyt muun muassa Kainuun liiton lausuntoa Metsä-Juntulan energiapuiston osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS). Suunnittelualue sijaitsee Hyrynsalmen kunnan alueella Housuvaaran alueella, noin 5,5 kilometrin etäisyydellä Hyrynsalmen keskustajamasta etelään. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 1 493 hehtaaria. Alueelle suunnitellaan enintään 7 tuulivoimalaa, jonka yksikköteho on noin 6–10 MW ja kokonaisteho noin 42–70 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Lisäksi alueelle osoitetaan tilavaraukset enintään 25 hehtaarin aurinkovoimalle (kokonaisteho noin 20 MWp), akkuvarastolle (BESS) sekä datakeskustoiminnoille ja muulle teolliselle toiminnalle. Sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavaksi kokonaisuudessaan suunnittelualueen sisällä 110 kV:n voimajohdolla Fingridin suunnitteilla olevalle Seitenjärven 400 kV:n sähköasemalle, jonka on arvioitu valmistuvan alueelle vuonna 2030.

Osayleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena osayleiskaavana. Osayleiskaavaa voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakentamisluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueella (tv-alueilla). Energiapuiston toteuttaminen edellyttää YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointia ja tässä hankkeessa kaavoitus ja ympäristövaikutusten arviointi (YVA) toteutetaan samanaikaisesti omina menettelyinä, ja menettelyjen kuulemiset ja aineistojen nähtävillä olot pyritään sovittamaan yhteen.

Lausunto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on laadittu selkeästi ja siinä on huomioitu voimassa olevat maakuntakaavat, maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset pääosin riittävällä tasolla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetun ”Merkittävästi parannettava päärata ja liikennepaikka” -merkinnän sijasta maakuntakaavassa on osoitettu ”Parannettava yhdysrata/sivurata ja liikennepaikat” -merkintä, joka sijaitsee osayleiskaavan suunnittelualueella.

Kainuun liitto toteaa, että vuonna 2025 on laadittu esiselvitys, jossa on tarkasteltu tilaa vaativan teollisuuden sijoittumismahdollisuuksia Kainuussa. Kyseisessä esiselvityksessä myös Seitenoikean alueen mahdollisuudet on tunnistettu. Esiselvityksessä tarkasteltiin potentiaalisia alueita eri kriteerien kautta, esimerkiksi infran läheisyys, mutta ei ole arvioitu millaista toimintaa alueella voisi olla. Esiselvityksessä kuitenkin poissuljettiin tuulivoima-alueiden tarkastelu.

Metsä-Juntulan suunnittelualue sijaitsee maakuntakaavassa osoitettulla maa- ja metsävaltaisella alueella M, jota koskee suunnittelumääräys. Lisäksi hankealueelle on osoitettu maakuntakaavassa muun muassa pääsähköjohdon yhteystarve 400 kV ja pääsähköjohto 110 kV. Hankealueelle sijoittuvat pääsähköjohdon yhteystarve 400 kV Ristijärvi-Kuusamo-Pirttikoski (ns. Vaaralinjan pohjoisosa) ja Ristijärvi-Muhos -yhteysväleillä sekä pääsähköjohdon 110 kV:n yhteystarve Lumivaaran alueilta Seitenoikean kantaverkon kytkinlaitokselle. Hankealueen välittömässä läheisyydessä on Seitenoikean energiahuollon alue, ohjeellinen 400 kV ja 110 kV pääsähköjohto sekä pääsähköjohto 220 kV, 110 kV yhteysvälillä Vaalan kunnan raja Ristijärven Seitenoikean sähköasema. Maakuntakaavassa osoitettua Seitenoikean energiahuollon aluetta koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan:

”Vesivoimalaitosalueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon vaelluskalojen nousuesteen poistamiseksi tarvittavan kalatien rakentaminen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varautua uusien pääsähköjohtoyhteyksien kytkeytymiseen ko. alueelle.”

Seitenoikean alueella sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä kantaverkon sähköasema-alue ja yksi maan merkittävimmistä vesivoimaloista. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että hankkeen suunnittelussa ja osayleiskaavan laatimisessa huomioidaan Seitenoikean alueella voimajohtoverkon ja sähköasema-alueiden tulevaisuuden kehittämistarpeet ja varataan näille tarpeelliset aluevaraukset. Kainuun liitto kannustaa kuntia yhteistyöhön alueen suunnittelussa ja eri maankäyttötarpeiden huomioimisessa.

Metsä-Juntulaan suunnitellaan 7 tuulivoimalaa. Suunnittelualuetta ei ole osoitettu voimassa olevissa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2030 tai tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 tuulivoimaloiden alueena. Kainuussa maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta. Maakuntakaavassa osoitetun tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Kunta tai kaupunki voi siten tutkia omalla kaavoituksella paikallista tuulivoimaloiden aluetta muut maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset huomioiden. Metsä-Juntulan osayleiskaavan läheisyydessä on tuotannossa olevia tuulivoimaloiden alueita ja lisäksi suunnitteilla on muita

tuulivoimahankkeita. Osayleiskaavassa on tarpeen tarkastella muodostaako Metsä-Juntulan alue muiden hankkeiden kanssa mahdollisesti seudullisesti merkittävän kokonaisuuden. Lisäksi on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin.

Maakuntakaavassa on osoitettu muun muassa parannettava yhdysrata/sivurata ja liikennepaikka, joka sijaitsee hankealueella. Kontiomäki-Pesiökylä-radon perusparannus on toteutettu vuosina 2021–2023. Vireillä olevan osayleiskaavan laatimisen yhteydessä on tarpeellista huomioida mahdollinen radan sähköistäminen, suunniteltavien tuulivoimaloiden vähimmäisetäisyydet radasta ja liikenneturvallisuuksinäkökohdat. Hankkeen sijoittuessa radan molemmin puolin voi olla tarpeellista varautua radan ja sen kanssa risteävien tieyhteyksien kohdalla eritasoratkaisuihin.

Osayleiskaavan suunnittelualue sijaitsee maakuntakaavassa osoitettulla ”poronhoitoalueen raja” -merkinnän alueella, jota koskee suunnittelumääräys:

”Maankäytön suunnittelussa on turvattava porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiaidat. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.”

Kainuun liitto suosittelee, että osayleiskaavan valmistelussa otetaan yhteyttä Hallan paliskuntaan suunnittelun varhaisessa vaiheessa.

Energiahuoltoa, liikennejärjestelmää ja poronhoitoa koskevien maakuntakaavamerkintöjen lisäksi osayleiskaavan jatkovalmistelussa on tarpeen huomioida muut maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset sekä arvioida osayleiskaavan suhdetta maakuntakaavan tavoitteisiin ja periaatteisiin sekä keskeisiin maakuntakaavamerkintöihin ja -määräyksiin suunnittelualueella ja sen läheisyydessä.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiatuntija

Jakelu Hyrynsalmen kunta

Tiedoksi Kainuun liitto kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Viite: LVV-U/61305/2026

Lausunto Hyrynsalmen Metsä-Juntulan energiapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Lupa- ja valvontavirasto LVV on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Metsä-Juntulan energiapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Hanke sijoittuu Hyrynsalmen kunnan alueelle noin 5,5 kilometriä kunnan keskustaaajamasta etelään. Ristijärven kunnanraja sijaitsee lähimmillään noin 115 metrin etäisyydellä hankealueen rajasta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioidaan seuraavat vaihtoehdot:

- **VE0:** Hanketta ei toteuteta.
- **VE1:** Hankealueelle rakennetaan enintään 7 tuulivoimalaa ja aurinkovoimala-alueita enintään 25 hehtaarin alueelle. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 6–10 MW. Aurinkovoimalan kokonaisteho on noin 20 MWp.
- **VE2:** Hankealueelle rakennetaan enintään 7 tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 6–10 MW.

Sähkönsiirto:

- **SVE1:** Hanke liitetään valtakunnan verkkoon 4,9 kilometrin pituisella 110 kV ilmajohdolla, jonka liittymispisteenä on hankealueelle sijoittuva suunnitteilla oleva Fingridin Seitenjärven sähköasema.
- **SVE2:** Hanke liitetään valtakunnan verkkoon 0,9 kilometrin pituisella 110 kV ilmajohdolla, jonka liittymispisteenä on hankealueelle sijoittuva suunnitteilla oleva Fingridin Seitenjärven sähköasema.

Lisäksi hankkeessa selvitetään sähkön varastoinnin mahdollisuutta kahdelle vaihtoehdoiselle energiavarastolle (BESS).

Hankkeen yleissuunnittelua sekä alueen kaavoitusta tehdään samaan aikaan ympäristövaikutusten arvioinnin kanssa ja se jatkuu ja

tarkentuu arviointimenettelyn jälkeen muun muassa ympäristöselvitysten tulosten perusteella. Kaavoituksessa tarkastellaan tuuli- ja aurinkovoiman lisäksi myös mahdollisuutta sijoittaa suunnittelualueelle datakeskustoimintoja, sekä muuta alueelle soveltuvaa teollista toimintaa. YVA-menettelyssä ei arvioida datakeskustoimintojen vaikutuksia, sillä datakeskustoimintojen suunnittelu ei ole vielä YVA-menettelyn aikana riittävän pitkällä. Kun datakeskustoimintojen suunnittelu etenee ja tarkentuu, niiden vaikutuksia arvioidaan erillisessä YVA-menettelyssä, mikäli toiminnot sitä edellyttävät.

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laadittu selkeästi. Kainuun liitto ehdottaa kuitenkin täydentämään arviointiselostukseen maakuntatason pitkän- ja keskipitkän aikavälin strategiset tavoitteet, jotka on kirjattu maakuntasuunnitelmaan 2045 ja maakuntaohjelmaan 2026-2029.

Arviointiohjelmassa on huomioitu voimassa olevat maakuntakaavat, maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset pääasiassa riittävästi. Arviointiohjelmassa todetun ”Merkittävästi parannettava päärata ja liikennepaikka” -merkinnän sijasta maakuntakaavassa on osoitettu ”Parannettava yhdysrata/sivurata ja liikennepaikka” -merkintä, joka sijaitsee hankealueella. Kainuun liitto pyytää myös tarkistamaan kulttuuriympäristöä koskevat tiedot kuvasta 21-1 ja taulukosta 21-1 ja täydentämään puuttuvat tiedot arviointiselostukseen (esimerkiksi kuvaan Kaunislehdon talomuseo ja taulukkoon Kainuun puromyllyt, Korkialehto). Kainuun valtakunnallisesti arvokkaat kulttuurihistorialliset kohteet on käsitelty Kainuun maakuntakaavassa 2020 ja Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030. Ajantasaiset tiedot Kainuun arvokkaista kulttuurihistoriallisista kohteista ja alueista on Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 kaava-aineistossa, kaavaselostuksessa ja sen tausta-aineistoissa: <https://kainuunliitto.fi/kaavoitus-ja-liikenne/voimassa-olevat-kaavat/kainuun-vaihemaakuntakaava-2030/>

Kainuun liitto toteaa, että vuonna 2025 on laadittu esiselvitys, jossa on tarkasteltu tilaa vaativan teollisuuden sijoittumismahdollisuuksia Kainuussa. Kyseisessä esiselvityksessä myös Seitenoikean ympäristön mahdollisuudet on tunnistettu. Esiselvityksessä tarkasteltiin potentiaalisia alueita eri kriteerien kautta, esimerkiksi infrastruktuurin läheisyys, mutta ei ole arvioitu millaista toimintaa alueella voisi olla. Esiselvityksessä poissuljettiin tuulivoima-alueiden tarkastelu.

Metsä-Juntulan suunnittelualue sijaitsee maakuntakaavassa osoitettulla maa- ja metsävaltaisella alueella M, jota koskee suunnittelumääräys. Lisäksi hankealueelle on osoitettu maakuntakaavassa muun muassa pääsähköjohdon yhteystarpeita 400 kV sekä 110 kV pääsähköjohto. Hankealueelle sijoittuvat pääsähköjohdon yhteystarve 400 kV Ristijärvi-Kuusamo-Pirttikoski (ns. Vaaralinjan

pohjoisosa) ja Ristijärvi-Muhos -yhteysväleillä sekä pääsähköjohdon 110 kV:n yhteystarve Lumivaaran alueilta Seitenoikean kantaverkon kytkinlaitokselle. Hankealueen välittömässä läheisyydessä on energiahuollon alue, ohjeellinen 400 kV ja 110 kV pääsähköjohto sekä pääsähköjohto 220 kV, 110 kV yhteysvälillä Vaalan kunnan raja Ristijärven Seitenoikean sähköasema. Voimassa olevassa maakuntakaavassa on annettu myös energiansiirtoa koskeva yleinen suunnittelumääräys. Maakuntakaavassa osoitettua Seitenoikean sähköasemaa koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan:

”Vesivoimalaitosalueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon vaelluskalojen nousuesteen poistamiseksi tarvittavan kalatien rakentaminen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varautua uusien pääsähköjohtoyhteyksien kytkeytymiseen ko. alueelle.”

Seitenoikean alueella sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä kanta-verkon sähköasema-alue ja yksi maan merkittävimmistä vesivoimaloista. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että hankkeen suunnittelussa ja osayleiskaavan laatimisessa huomioidaan Seitenoikean alueella voimajohtoverkon ja sähköasema-alueiden tulevaisuuden kehittämistarpeet ja varataan näille tarpeelliset aluevaraukset. Kainuun liitto kannustaa kuntia yhteistyöhön alueen suunnittelussa ja eri maankäyttötarpeiden huomioimisessa.

Metsä-Juntulan alueelle suunnitellaan enintään 7 tuulivoimalaa. Suunnittelualuetta ei ole osoitettu voimassa olevissa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2030 tai tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 tuulivoimaloiden alueena. Kainuussa maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Kunta voi siten tutkia omalla kaavoituksella paikallista tuulivoimaloiden aluetta muut maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset huomioiden.

Metsä-Juntulan hankealueen läheisyydessä on tuotannossa olevia tuulivoimaloiden alueita ja lisäksi suunnitteilla on muita tuulivoimahankkeita. Hankkeen jatkovalmistelussa on tarpeen tarkastella, muodostaako Metsä-Juntulan hanke muiden hankkeiden kanssa mahdollisesti seudullisesti merkittävän kokonaisuuden. Lisäksi on kiinnitettävä erityistä huomiota asutukseen, maisemaan, linnustoon, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin sekä kulttuuriperintöön mahdollisesti kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointiin. Hankkeen jatkosuunnittelussa on tärkeää löytää keinoja haitallisten yhteisvaikutusten lieventämiseksi tarvittaessa yhteistyössä muiden alueen tuulivoimatoimijoiden kanssa.

Maakuntakaavassa on osoitettu muun muassa parannettava yhdysrata/sivurata ja liikennepaikka, joka sijaitsee hankealueella. Kontiomäki-Pesiökylä-radan perusparannus on toteutettu vuosina 2021–2023. Vireillä olevan hankkeen jatkovalmistelun yhteydessä on tarpeellista huomioida mahdollinen radan sähköistäminen, suunniteltavien tuulivoimaloiden vähimmäisetäisyydet radasta ja liikenneturvallisuuksnäkökohdat. Hankkeen sijoittuessa radan molemmin puolin voi olla tarpeellista varautua radan ja sen kanssa risteävien tieyhteyksien kohdalla eritasoratkaisuihin.

Hankealue sijaitsee maakuntakaavassa osoitetulla ”poronhoitoalueen raja” -merkinnän alueella, jota koskee suunnittelumääräys:

”Maankäytön suunnittelussa on turvattava porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiaidat. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.”

Kainuun liitto suosittelee, että hankkeen jatkovalmistelussa otetaan yhteyttä Hallan paliskuntaan suunnittelun varhaisessa vaiheessa.

Energiahuoltoa, liikennejärjestelmää ja poronhoitoa koskevien maakuntakaavamerkintöjen lisäksi hankkeen jatkovalmistelussa on tarpeen huomioida myös muut maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset sekä arvioida sen suhdetta maakuntakaavan tavoitteisiin ja periaatteisiin sekä keskeisiin maakuntakaavamerkintöihin ja -määräyksiin suunnittelualueella ja sen läheisyydessä.

Kainuun liitto korostaa avoimen tiedottamisen ja vuoropuhelun sekä eri kanavien viestimisen tärkeyttä kaikissa energiapuistohankkeen liittyvissä suunnittelu- ja toteuttamisvaiheissa.

Kainuun liitto pitää tärkeänä, että energiapuiston toteutuessa sen vaikutuksia seurataan luotettavasti ja pitkäaikaisella seurantamenetelyllä. Tarvittaessa on tärkeää ryhtyä toimenpiteisiin, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia lievennetään tai poistetaan.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiatuntija

Jakelu Lupa- ja valvontavirasto

Tiedoksi Kainuun liitto kirjaamo

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
040 722 0900
<https://kainuunliitto.fi>
2496992-4